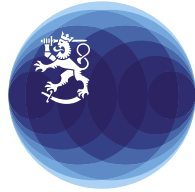

25.11.2025

Suomen arktinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

Ulkoministerin linjaus,
marraskuu 2025

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Ulkoministeriön julkaisu 2025:7

Suomen arktinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

Ulkoministerin linjaus, marraskuu 2025

Ulkoministeriö Helsinki 2025

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Ulkoministeriö

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for Your own personal use.
Commercial use is prohibited.

ISBN pdf: 978-952-281-386-2

ISSN pdf: 2737-0844

Kannen kuva: Jussi Silvennoinen, Business Finland

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2025

Suomen arktinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka Ulkoministerin linjaus, marraskuu 2025

Ulkoministeriön julkaisu 2025:7

Julkaisija Ulkoministeriö

Yhteisötekijä Ulkoministeriö

Kieli suomi

Sivumäärä 20

Tiivistelmä

Suomen tavoitteena on vakaa ja turvallinen arktinen alue, jolla nojaututaan kansainvälisen oikeuden ja kestäväen kehityksen periaatteisiin. Arktisen alueen tulevaisuutta rakennettaessa avainroolissa ovat alkuperäiskansat ja alueen oma väestö.

Kirstynyt suurvaltakilpailu, Euroopan turvallisuustilanteen muuttuminen ja nopeutuva ilmastonmuutos heijastuvat voimakkaasti arktiselle alueelle. Toimintaympäristön muutokset edellyttävät Suomelta arktisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteiden ja keinojen kirkastamista.

Arktisen alueen vakaus ja turvallisuus rakentuvat monenkeskiselle yhteistyölle. Suomelle läheisiä kumppaneita niin Natossa kuin Arktisessa neuvostossa ovat muut Pohjoismaat sekä Kanada ja Yhdysvallat. Suomi vahvistaa osaltaan Naton pelotetta ja puolustusta arktisella alueella. Arktisen alueen vakauden ja kestäväen kehityksen kannalta Euroopan unioni on Suomelle tärkeä viitekehys.

Suomella on huomattavaa arktista ja kylmän ilmanalan osaamista, jota tarjoamme myös kumppaneidemme käyttöön arktisen alueen kestäväen tulevaisuuden rakentamiseksi.

Tämä arktisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjaus täydentää Suomen arktisen politiikan strategiaa (2021) ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa (2024).

Asiasanat ulkoministeriö, ulko- ja turvallisuuspolitiikka, arktinen alue, Arktinen neuvosto

ISBN PDF 978-952-281-386-2

ISSN PDF 2737-0844

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-386-2>

Sisältö

	Esipuhe	5
1	Johdanto: uusi tilanne edellyttää uudenlaista aktiivisuutta	6
2	Tilannekuvaus: haasteet, mahdollisuudet ja toimijat	7
	2.1 Venäjän hyökkäyssota ja globaali kilpailu.....	8
	2.2 Suomen liittolaiset ja kumppanit.....	10
3	Tavoitteet	15
4	Toimet	17

ESIPUHE

Arktinen alue on noussut kansainvälisen politiikan keskiöön yhdeksi suurvaltakilpailun näyttämöistä. Alue kiinnostaa niin kriittisten luonnonvarojensa kuin uusien merireittiensä takia. Siksi yhä useampi valtio haluaa lisätä läsnäoloaan Arktiksella.

Suomen pitkäaikainen tavoite on rauhanomainen arktinen alue, jota kahdeksan arktista valtiota hallinnoivat hyvässä yhteistyössä, kansainväliseen oikeuteen nojaten ja alkuperäiskansoja kunnioittaen.

Uudessa kansainvälisessä kilpailutilanteessa joudumme vastaamaan sekä taloudellisten että sotilaallisten jännitteiden kasvuun. Emme voi enää ajatella, että arktinen alue olisi erikoisasemassa, kansainvälisten turvallisuuspoliittisten jännitteiden ulkopuolella.

Siksi laadimme tämän linjauksen, joka täydentää Suomen arktisen politiikan strategiaa (2021) ja valtioneuvoston Ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa (2024) arktisen alueen ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta.

Kilpajuoksu arktiselle alueelle tuo mukanaan uusia toimijoita ja uudenlaisia haasteita, mutta avaa myös uusia mahdollisuuksia Suomen kaltaiselle arktiselle osaajalle. Suomi on jo pitkään ollut merkittävä arktinen toimija, mutta haluamme jatkossa ottaa vieläkin isompaa roolia. Asemaamme yhtenä kahdeksasta arktisesta maasta liittyy merkittävä vastuu.

Suomella on paljon annettavaa sekä arktiseen turvallisuuteen että arktisen alueen kestävään taloudelliseen hyödyntämiseen. Kylmiin olosuhteisiin ja Arktikseen liittyvä osaamisemme on johtavaa koko maailmassa. Euroopan unionin, puolustusliitto Naton ja Arktisen neuvoston jäsenenä voimme vaikuttaa näiden toimijoiden suuntaan ja toimiin.

Kumppanimme voivat luottaa siihen, että Suomi edistää arktisen alueen vakautta ja rauhanomaista kehitystä nyt ja jatkossa kansainvälisen oikeuden pohjalta. Toimimme läheisessä yhteistyössä niin liittolaistemme kuin kaikkien muidenkin valtioiden kanssa, jotka jakavat samat tavoitteet.

Elina Valtonen
Ulkoministeri

1 Johdanto: uusi tilanne edellyttää uudenlaista aktiivisuutta

Kiristynyt suurvaltakilpailu, Venäjän hyökkäyssodan myötä heikentynyt Euroopan turvallisuustilanne ja ilmastonmuutos heijastuvat voimakkaasti myös arktiselle alueelle. Suurvaltojen kilpailu on nostanut arktisen alueen taloudellista ja sotilaallista merkitystä, mikä on tuonut sotilaallisen ulottuvuuden osaksi arktista keskustelua laajan turvallisuuskäsityksen ohella. Toisaalta Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydet ovat vahvistaneet Pohjois-Euroopan turvallisuutta. Arktinen alue on erottamaton osa euroatlanttista turvallisuutta.

Suomi on yhtenä maailman kahdeksasta arktisesta valtiosta keskeinen toimija arktisen alueen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Alueeseen kohdistuva kansainvälinen kiinnostus tuo mukanaan vastuuta ja mahdollisuuksia myös Suomelle.

Suomelta vaaditaan nyt erityistä ulko- ja turvallisuuspoliittista valppautta ja aktiivisuutta sekä kansallisesti että yhdessä liittolaistemme ja kumppanimme kanssa. Arktisessa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on turvallisuuden rinnalla huomioitava ilmastonmuutos, muuttuvat merireitit, alueen luonnonvarojen – etenkin hiilivetyjen ja mineraalien – kysyntä, alkuperäiskansojen ja muun paikallisväestön tarpeet, sekä muuttuneiden olosuhteiden mahdollistamat taloudelliset intressit.

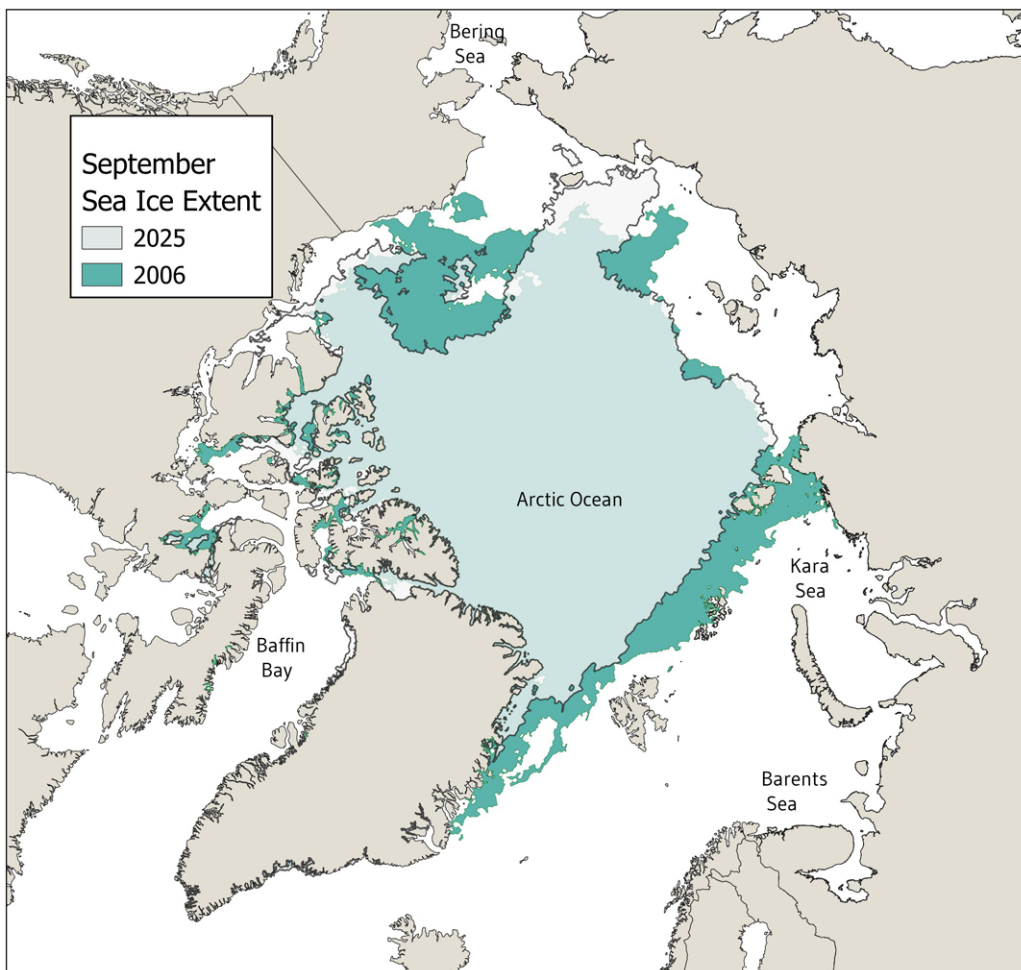
Uusi asetelma edellyttää Suomelta arktisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteiden ja keinojen kirkastamista, mitä tämä linjaus osaltaan tekee. Se täydentää kesäkuussa 2021 julkaistua Suomen arktisen politiikan strategiaa ja valtioneuvoston kesäkuussa 2024 hyväksymää ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa arktisen alueen ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta.

Arktisen politiikan strategiassa koko Suomi katsotaan arktiseksi alueeksi. Arktisen politiikan strategiassa prioriteetteja ovat ovat ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ja saamelaiden oikeudet alkuperäiskansana, arktinen osaaminen, elinkeinot ja huippututkimus, sekä infrastruktuuri ja logistiikka.

2 Tilannekuvaus: haasteet, mahdollisuudet ja toimijat

Ilmastonmuutos muuttaa elinoloja koko maapallolla, mutta sen vaikutukset ja riskit korostuvat arktisella alueella. Kutistuva merijää ja muut nopeasti muuttuvat olosuhteet yhtäältä avaavat uusia merenkulun ja kaupankäynnin reittejä, toisaalta sään vaihtelut ja muutokset jäätilanteessa tekevät liikennöinnin hyvinkin vaikeaksi.

Kuva Merijään alue syyskuussa 2006 ja 2025.

Lähde: Arktinen keskus

Ilmaston muuttumiseen liittyvät ilmiöt lisäävät kansainvälistä kilpailua arktisen alueen luonnonvaroista ja merireiteistä kasvattaen samalla sekä ympäristöön että sotilaalliseen toimintaan liittyviä riskejä.

Kylmän sodan jälkeisessä tilanteessa sotilaallinen turvallisuus pysyi pitkään arktista aluetta koskevien keskusteluiden ulkopuolella. Jännitteiden kasvu alkoi näkyä viime vuosikymmenellä, jolloin ilmaston lämpenemisen myötä avautuvat arktisen alueen laivareitit, öljy- ja kaasuvarannot sekä kaivannaiset saivat Kiinan ja Yhdysvaltojen mielenkiinnon heräämään. Venäjän aloitettua täysimittaisen hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan helmikuussa 2022 jännitteet arktisella alueella kiristyivät edelleen.

Kilpajuoksu arktiselle alueelle luo kysyntää suomalaiselle osaamiselle. Suomella on merkittävää teknologista osaamista ja teollista kapasiteettia, joka liittyy arktisten olosuhteiden tuntemiseen ja niissä toimimiseen. Arktinen luonto on ihmiselle poikkeuksellisen haastava, mikä korostaa osaamisen ja kokemuksen arvoa.

Suomalainen osaaminen palvelee sekä rauhanajan tarpeita että kriisivalmiutta. Kylmän ilmanalan erityisosaaminen tuo kilpailuetua erityisesti meriteollisuudessa mutta myös muilla suunnittelun ja tuotannon aloilla.

2.1 Venäjän hyökkäyssota ja globaali kilpailu

Venäjän hyökkäys Ukrainaan, eurooppalaisen turvallisuuden heikentyminen ja kasvava strateginen kilpailu ovat kiihdyttäneet keskustelua arktisesta turvallisuudesta ja puolustuksesta.

Sotilaallinen toiminta ja vastakkainasettelu arktisella alueella ovat lisääntyneet, eikä enää ole perusteita korostaa arktisen alueen turvallisuuspoliittista erityislaatuisuutta. Vaikka suoran konfliktin riski on vähäinen, ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa 2024 todettu turvallisuusympäristön muutos Pohjois-Euroopassa heijastuu myös arktisen alueen konfliktipotentiaalin kasvuun.

Venäjä korostaa asemaansa arktisen alueen suurvaltana ja on jo pitkään vahvistanut sotilaallista läsnäoloaan turvatakseen geopoliittiset ja taloudelliset intressinsä. Pohjoisen merireitin hallinta korostuu Venäjän turvallisuusajattelussa. Se on vaikuttanut Venäjän sotilaallisen infrastruktuurin vahvistamiseen. Pohjoisen laivaston asema on Venäjälle edelleen keskeinen.

Kiinan kiinnostus arktista aluetta kohtaan on kasvanut. Kiina tavoittelee polaari-alueiden suurvallan asemaa tämän vuosikymmenen loppuun mennessä ja pyrkii saavuttamaan itsenäisen toimintakyvyn polaariolosuhteissa. Kiina haluaa varmistaa pääsyä arktisille merireiteille ja siten vahvistaa läsnäoloaan arktisella alueella.

Arktinen alue on Kiinalle pitkän ajan strateginen intressi. Se kiinnostaa Kiinaa ennen kaikkea taloudellisten mahdollisuuksien vuoksi, mutta myös alueen turvallisuuspoliittinen merkitys Kiinalle on kasvussa. Kiina on ilmaissut halunsa osallistua laajemmin arktisten alueiden hallintaan.

Kiinan pyrkimys läsnäolonsa vahvistamiseksi näkyy lisääntyneenä toimintana tutkimuksen ja kehityksen aloilla. Arktinen alue tarjoaa mahdollisuuksia uusien merireittien hyödyntämiseen Kiinan kasvaneeseen energia- ja raaka-ainetarpeeseen vastaamiseksi. Koillisväylä on Kiinan ”arktinen silkkitie” ja osa sen vyö ja tie -verkostoa. Kiinan talous on riippuvainen viennistä ja merireiteistä.

Venäjän Kaukoitää toimii Kiinan porttina arktiselle alueelle. Kiina tarvitsee Venäjää vahvistaakseen jalansijaansa alueella. Tiivistyvä yhteistyö maiden välillä lisää arktisen alueen jännitteitä ja vaikuttaa turvallisuustilanteeseen myös Suomessa.

Kuva Jäänmurtaja Polaris avustaa rahtialusta Oulun sataman edustalla.

Lähde: Finland Image Bank

2.2 Suomen liittolaiset ja kumppanit

Pohjoismaat ovat Suomen tärkeimmät liittolaiset myös arktisessa yhteistyössä. Pohjoismaat ovat tehneet tiivistä yhteistyötä pohjoismaisten sopimusten ja rakenteiden puitteissa jo vuosikymmeniä. Yhteistyö esimerkiksi huoltovarmuus-, pelastus- ja ympäristökysymyksissä kuuluu laajaan turvallisuuteen.

Pohjoisten maantie- ja rautatieyhteyksien kehittäminen Pohjois-Suomesta Ruotsin kautta Norjaan on tärkeää taloudellisten ja turvallisuuspoliittisten näkökohtien kannalta. Pohjoismaiden ministerineuvosto panostaa osaltaan arktisen alueen yhteistyöhön ja kestävään kehitykseen.

Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon on mahdollistanut aiempaa huomattavasti pidemmälle menevän puolustusyhteistyön ilman poliittisia rajoitteita.

Pohjoismainen viranomaisyhteistyö sekä kansalaisten ja kotitalouksien varautuminen korostuvat harvaan asutulla kalottialueella. Viranomaisten rajat ylittävä toiminta vahvistaa kansalaispalveluiden saatavuutta.

Yhdysvalloissa arktinen alue nähdään entistä vahvemmin osana globaalia kilpailua Amerikka ensin -politiikan näkökulmasta. Painopisteinä ovat kansallinen turvallisuus, taloudellinen yhteistyö sekä energia ja kriittiset mineraalit. Ilmastonmuutokseen vastaaminen ja kestävä kehitys ovat jääneet taka-alalle. Yhdysvaltojen Grönlantia koskevat lausunnot ovat herättäneet kysymyksiä. Yhdysvallat seuraa tarkoin Venäjän ja Kiinan toimintaa.

Yhdysvallat kasvattaa tulevaisuudessa läsnäoloaan arktisella alueella. Siihen liittyvät muun muassa avaruusinfrastruktuuri (satelliitit, maa-asemat) sekä erityisesti ohjuspuolustus.

Yhdysvallat rakennuttaa jäänmurtajia yhdessä Suomen kanssa ja jatkaa kyvykkyyksien kehittämistä Yhdysvaltain, Kanadan ja Suomen kesken ICE Pact -yhteistyöllä (*Icebreaker Collaboration Effort*). Arktisen meriväylälinjauksen avulla Yhdysvallat vahvistaa asemaansa arktisilla vesillä.

Kanada on viime vuosina aktivoitunut arktisella alueella, myös turvallisuuskysymyksissä, ja haluaa tiivistää yhteistyötään Pohjoismaiden kanssa. Kanada on ilmoittanut merkittävistä investoinneista omien pohjoisten alueidensa turvallisuuden ja infrastruktuuriin. Suomelle on tärkeää tiivistää yhteistyötä Kanadan kanssa transatlanttisen turvallisuuden ja Naton pohjoisten kyvykkyyksien rakentamisessa.

Kiinnostus arktista aluetta kohtaan kasvaa myös Tyynenmeren maissa. Suomen kumppaneista etenkin **Australia, Uusi-Seelanti ja Japani** ovat kiinnostuneita lisäämään yhteistyötä polaarialueisiin liittyen.

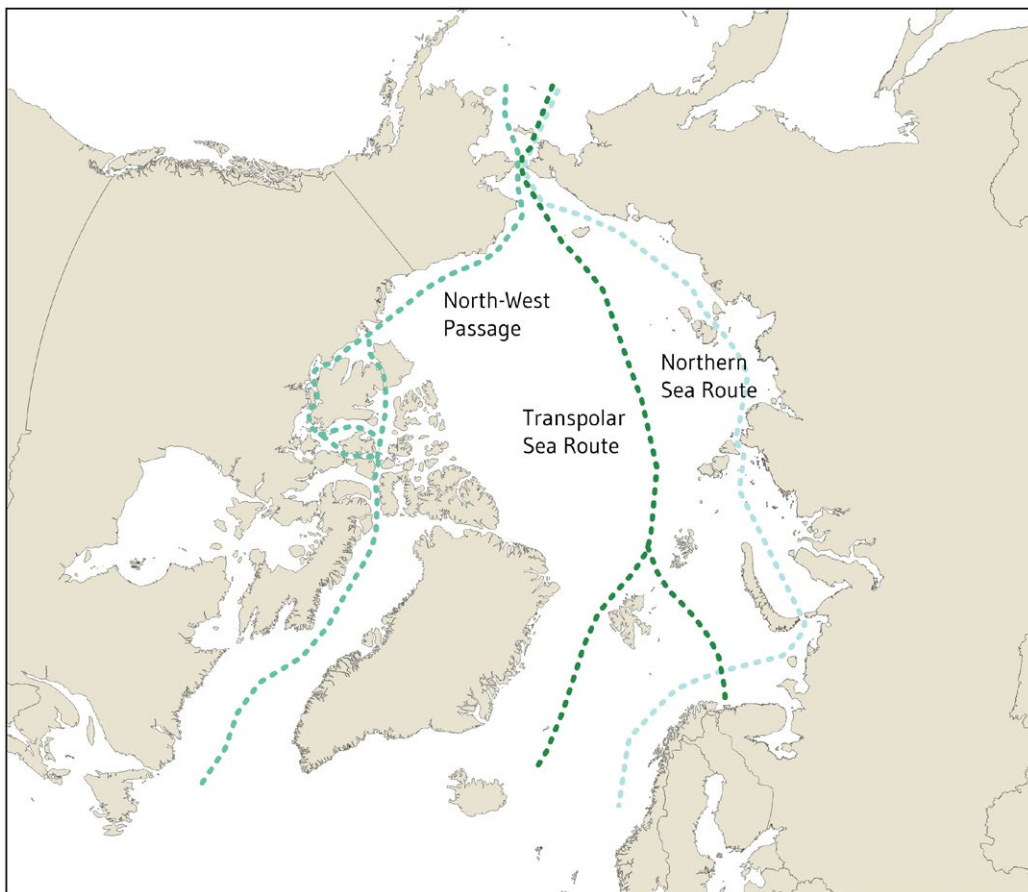
Natolla on keskeinen rooli transatlanttisen turvallisuuden edistäjänä. Suomen ja Ruotsin kuuluminen liittokuntaan vahvistaa Pohjois-Euroopan turvallisuutta ja puolustusta. Pohjoisen strateginen asetelma on muotoutunut uudelleen.

Kaikki arktiset maat Venäjää lukuun ottamatta ovat nyt Naton jäseniä (ns. *Arctic Allies, A7*). Suomen ja Ruotsin jäsenyyksien myötä Natolla on aikaisempaa vahvempi rooli Pohjois-Euroopan vakauden tuottajana ja takaajana.

Itämeren alueen ja arktisen alueen turvallisuus ovat kietoutuneet yhteen. Itämeri on lähes kokonaan Nato-liittolaisten ympäröimä. Nato on lisännyt painotustaan arktisella alueella, ja Nato-maat järjestävät aiempaa enemmän sotilaallisia harjoituksia Pohjois-Euroopassa ja Pohjoisella jäämerellä. Pohjois-Suomeen perustettavat Naton eteentyönnettyt maavoimajoukot (*Forward Land Forces, FLF*) vahvistavat liittokunnan pelotetta ja puolustusta pohjoisessa ja laajemmin arktisella alueella.

Käsite *High North* mainitaan Naton strategisessa konseptissa Venäjän uhkaa kuvaavassa osiossa. Pohjois-Atlantin merireiteillä on huomattava merkitys Euroopan puolustukselle. GIUK-alueen (Grönlannin, Islannin ja Ison-Britannian välinen meri-alue) merkitys Euroopan ja euroatlanttisen alueen turvallisuudelle ja huoltovarmuudelle kasvaa. Arktinen alue ei ole liittokunnalle enää pääosin merellinen ulottuvuus, vaan maa- ja ilmavoimaulottuvuus kasvoivat selvästi Suomen ja Ruotsin Nato-liittymisten myötä.

Kuva Arktiset merireitit.

Lähde: Arktinen keskus

Arktisen neuvoston toimivaltaan ei kuulu turvallisuuspolitiikka, mutta geopoliittinen tilanne heijastuu sen toimintaan vahvasti. Venäjän täysimittainen hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 muutti yhteistyön luonteen Arktisessa neuvostossa. Venäjä on edelleen Arktisen neuvoston jäsen, mutta yhteisiä poliittisen ja korkean virkamiestason (Senior Arctic Official, SAO) kokouksia ei järjestetä. Asiantuntija- ja tutkimusyhteistyötä tehdään työryhmissä, jotka keskittyvät erityisesti ympäristökysymyksiin ja arktisen alueen kestävään kehitykseen sekä hätätilanteisiin varautumiseen ja vastaamiseen.

Arktinen neuvosto on ainoa ja tärkein hallitustenvälinen yhteistyörakenne, johon osallistuvat kaikki arktiset valtiot. Saamelaisneuvosto ja viisi muuta alkuperäiskansojen järjestöä ovat mukana pysyvinä osallistujina (*Permanent Participants*) osallistuen Arktisen neuvoston päätöksentekoon kaikilla tasoilla. Tämä tekee Arktisesta neuvostosta kansainvälisesti ainutlaatuisen.

Neuvoston toiminnan turvaaminen on ehkäissyt skenaariota, jossa arktisten valtioiden asema heikentyisi alueen ulkopuolisten toimijoiden perustamien yhteistyörakenteiden myötä.

Arktiseen yhteistyöhön kohdistuvaa kiinnostusta havainnollistaa alueen ulkopuolisten toimijoiden liittyminen Arktiseen neuvostoon tarkkailijaksi. Useat maat ovat hakeneet tai hakemassa tarkkailija-asemaa. Euroopan unionilla on *de facto* tarkkailija-asema. Rakentava yhteistyö tarkkailijoiden kanssa on olennaista Arktisen neuvoston työn ja jatkuvuuden kannalta.

Euroopan unioni on arktinen toimija monien ohjelmiensa, lainsäädäntävaltansa ja kolmen jäsenvaltionsa Suomen, Ruotsin ja Tanskan kautta. EU:lle arktinen alue tarjoaa tietoa, resursseja ja energiaa, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Arktisiin luonnonvaroihin, kuten kriittisiin mineraaleihin, kohdistuu kasvavaa painetta. EU:n toimilla on merkittävä rooli ympäristöongelmien vähentämisessä ja ympäristövaikutusten lieventämisessä. EU:n ulkosuhdehallinnossa on arktisten asioiden erityisedustaja. Komissiossa arktisista asioista vastaa Meri- ja kalastusasioiden pääosasto (DG Mare).

Suomi on pitkään pyrkinyt vahvistamaan EU:n arktista politiikkaa. Sitä on kehitetty kaikkiaan neljällä Euroopan komission ja ulkosuhdehallinnon tiedonannolla, joista ensimmäinen julkaistiin vuonna 2008 ja viimeisin 2021. Tiedonannoissa on korostettu arktisen alueen säilyttämistä rauhanomaisen yhteistyön alueena, ilmastonmuutoksen etenemisvauhdin hidastamista, sekä kestäväen kehityksen tukemista arktisella alueella.

EU:n toiminta arktisella alueella vaihtelee politiikka-alueen mukaan ja kytkeytyy eurooppalaisiin arktisiin alueisiin, mutta rajat ylittävä ilmastonmuutos, vihreä siirtymä ja muun muassa Horizon Europe -tutkimusohjelman panostukset kasvattavat EU:n roolia. Komissio on heinäkuussa 2025 ilmoittanut käynnistävänsä arktisen politiikkansa tarkastelun.

Turvallisuuspolitiikka näkyy Suomen Nato-jäsenyyden myötä entistä konkreettisemmin kalottialueella ja Suomen Lapissa. Alkuperäiskansojen asuinalueiden, elinkeinon ja pyhien paikkojen kunnioitus ja huomioiminen kaikessa toiminnassa on Suomen ihmisoikeuspolitiikan linjausten mukaista. YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista (*UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, UNDRIP*) määrittää periaatteet, joiden mukaisesti valtiot neuvottelevat ja toimivat yhteistyössä alkuperäiskansojen kanssa. Saamelaiskäräjälaissa huomioidaan vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen käsite (*free, prior and informed consent, FPIC*), joka on keskeinen osa alkuperäiskansojen oikeuksia.

Saamelaiset ovat Euroopan unionin ainoa alkuperäiskansa. Suomessa saamelaisten edustuksellinen elin Saamelaiskäräjät on ilmaissut toiveensa olla enenevässä määrin osallisena Suomen EU-politiikan muodostamisessa. Alkuperäiskansojen oikeudet ovat yksi Suomen ihmisoikeuspolitiikan prioriteeteista.

3 Tavoitteet

Suomen tavoitteena on rauhanomainen ja vakaa arktinen alue, jossa toiminta perustuu rakentavaan yhteistyöhön ja kansainväliseen oikeuteen, alueen väestön oikeudet ja elinolot turvaten. Kuten muussakin ulko- ja turvallisuuspolitiikassaan, myös arktisella alueella Suomi varautuu jännitteiden ja valtioiden välisten ristiriitojen kasvuun ja toimii niiden ennaltaehkäisemiseksi.

Suomen arktiseen rooliin, aktiivisuuteen ja osaamiseen kohdistuu odotuksia, joihin vastaaminen on Suomen kansallisen edun mukaista. Arktisen alueen ja siellä toimivien maiden kanssakäymisen tulee jatkossakin perustua rakentavaan yhteistyöhön ja kansainväliseen oikeuteen, turvata alueen väestön oikeudet ja elinolot, sekä vahvistaa ympäristönsuojelua ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä.

Vaikka arktiseen alueeseen kohdistuva suurvaltakilpailu lisää jännitteitä ja voi vaarantaa alueen kestäväen kehityksen, lisääntyvät investoinnit arktiselle alueelle avaavat myös taloudellisia mahdollisuuksia Suomelle.

Suomi pyrkii vaikuttamaan siihen, että arktinen yhteistyö nousee korkeammalle EU:n prioriteettien joukossa. Arktisen politiikan strategian mukaisesti Suomen tavoitteena on, että EU:n arktinen politiikka on johdonmukaista ja riittävän vahvasti resursoitua. Suomen tavoitteena on säilyttää oma johtoroolinsa EU:n arktisena jäsenmaana.

Naton strateginen asema on muotoutunut uudelleen Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksien myötä, kun kaikki arktiset maat Venäjää lukuun ottamatta ovat liittokunnan jäseniä. Suomen ja Ruotsin jäsenyys kytkee Itämeren ja arktisen alueen tiiviimmin yhteen.

Yhdysvallat ja Venäjä ovat arktisia maita, mutta arktiselle alueelle vahvasti pyrkivä Kiina ei ole. Suomi katsoo, että arktista yhteistyötä tulee jatkossakin harjoittaa Arktisen neuvoston puitteissa. Arktisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta keskeisimpänä viiteryhmänä säilyy seitsemän arktisen liittolaismaan (Pohjoismaat, Kanada, Yhdysvallat) muodostama A7-ryhmä. Pohjoismaat ovat edelleen Suomelle läheisimmät kumppanit.

Pohjois-Euroopan turvallisuus on kokonaisuus, jossa turvallisuustilanteen muutokset Itämeren alueella, Suomen arktisilla lähialueilla sekä Pohjois-Atlantilla kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa. Vaikeasti ennakoitavassa kansainvälisessä tilanteessa Suomi pyrkii toimimaan niin, etteivät ongelmat muualla heijastu arktiselle alueelle nykytilannetta enemmän, saati kärjisty siellä.

Vahva kansallinen puolustuskyky osana Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta muodostaa Suomen turvallisuuden perustan. Suomelle on olennaista, että Natolla on riittävät valmiudet toimia myös arktisella alueella.

Suomella on merkittävää teknologista osaamista ja teollista kapasiteettia, jotka liittyvät toimimiseen kylmässä ilmanalassa ja arktisten olosuhteiden tuntemukseen. Suomalainen osaaminen palvelee sekä rauhanajan tarpeita että kriisivalmiutta. Suomen erityisosaaminen antaa kilpailuetua erityisesti meriteollisuudessa, mutta myös muilla suunnittelun ja tuotannon aloilla. Pohjoiset alueet ovat tärkeitä myös avaruusteknologialle ja satelliiteille.

ICE Pact -yhteistyö liittolaisten jäänmurtajakapasiteetin lisäämiseksi on Suomelle prioriteetti. Yhdysvaltain ja Kanadan kanssa tehdyn yhteistyön tavoitteena on vahvistaa kykyä suunnitella, rakentaa ja ylläpitää jäänmurtajia sekä parantaa liittolaisten arktisia suorituskykyjä. Kahdenvälinen yhteistyö täydentää tätä. Suomi ja Yhdysvallat allekirjoittivat yhteisymmärryspöytäkirjan jäänmurtajayhteistyöstä syksyllä 2025. Suomi toimii jäänmurtaja-asioissa läheisessä yhteistyössä Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kanssa.

Arktisen merenpohjan hyödyntämiseen ja merenalaisen infrastruktuurin rakentamiseen kohdistuu mielenkiintoa. Suomelle on tärkeää, että kaikessa toiminnassa noudatetaan kansainvälistä oikeutta ja huomioidaan ympäristönäkökohdat. Meriluonnon, samoin kuin sinne rakennetun kriittisen infrastruktuurin, ennaltaehkäisevä suojaaminen on tärkeää.

Taloudellisten näkökohtien rinnalla vähintään yhtä tärkeää on huomioida kestävä kehitys, puhdas siirtymä, tieteellinen yhteistyö, arktisen alueen väestön hyvinvointi ja arktisen alueen pitäminen vakaana, asuttuna ja elinvoimaisena.

Kansainvälistä yhteistyötä tarvitaan myös varautumisessa luonnonolosuhteista ja ihmisen toiminnasta johtuviin poikkeustilanteisiin. Parantunut saavutettavuus lisää onnettomuuksien ja ympäristöuhkien riskiä. Suomella on merkittävää arktisen alueen ja kylmän ilmanalan osaamista, teknologista tietämystä ja olosuhteiden tuntemusta, joiden merkitys vain kasvaa tulevinä vuosina.

4 Toimet

1. Suomi edistää yhdessä kumppaneidensa ja liittolaistensa kanssa arktisen alueen vakautta ja turvallisuutta ja korostaa kansainvälisen oikeuden kunnioittamisen tärkeyttä.

Arktisen alueen vakaus ja turvallisuus lisäävät Suomen turvallisuutta. Kansainvälisen oikeuden noudattaminen muodostaa yhteistyön pohjan ja turvallisuuden edellytyksen. YK:n merioikeusyleissopimus määrää merten käyttöä, niiden luonnonvaroja ja meriympäristön suojelua koskevista valtioiden oikeuksista ja velvollisuuksista, ja sen katsotaan muodostavan oikeudelliset puitteet kaikelle mereen liittyvälle toiminnalle. Natolla on Suomen ja Ruotsin liittymisen myötä vahva rooli Pohjois-Euroopan vakauden takaajana kattaen Itämeren ja arktisen alueen. Suomi on liittokunnassa turvallisuuden tuottaja. Turvallisuuden takaaminen ja Arktisen neuvoston toiminnan jatkuvuuden turvaaminen eivät sulje toisiaan pois.

2. Suomi edistää A7-maiden (Pohjoismaat, Kanada ja Yhdysvallat) johtoroolia arktisessa turvallisuudessa ja osallistuu aktiivisesti High North -kysymysten käsittelyyn Natossa.

Suomi edistää liittokunnan yhtenäistä tilannekuvaa ja lähestymistapaa High North -tematiikassa arktisten liittolaisten kesken ja laajemmin liittokunnassa. High North -termillä viitataan Natossa arktisen alueen Euroopan puoleisiin osiin. Suomi toimii arktisten näkökohtien valtavirtaistamiseksi Naton toiminnassa ja edistää myös muiden liittolaisten ymmärrystä arktisista asioista.

Arktisten liittolaisten tiivis yhteistyö ja dialogi edistää arktisten samanmielisten maiden yhtenäisyyttä, yhteisiä intressejä sekä luo jaettua tilannekuvaa arktisen alueen turvallisuuskysymyksistä. Arktisen alueen turvallisuudesta on hyödyllistä keskustella myös ei-arktisten maiden kanssa, jotka osallistuvat pohjoisten alueiden turvallisuusyhteistyöhön liittolaisina.

Yhdysvallat on Suomelle keskeinen liittolainen ja strateginen kumppani. Yhdysvaltojen sitoutuminen kestävään arktiseen yhteistyöhön ja turvallisuuteen on Suomelle tärkeää, myös arktisen alueen hallinnan kannalta. Suomi toimii arktisissa turvallisuuskysymyksissä Yhdysvaltain kanssa kahdenvälisesti ja monenvälisesti Naton sekä A7-yhteistyön kautta.

3. Suomi vaikuttaa aktiivisesti EU:n arktisen politiikan suuntaan ja sisältöön.

EU on Suomelle tärkeä arktisen alueen vakauden, turvallisuuden ja kestävästä kehityksen näkökulmista. Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n arktisen politiikan tarkasteluun ja päivittämiseen. Suomi myötävaikuttaa EU:n arktiseen politiikkaan ja ohjelmiin laajan turvallisuuden kysymyksissä, tutkimuksessa, ympäristönsuojelussa, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa sekä hybridiuhkien torjunnassa.

4. Suomi edistää Arktisen neuvoston asemaa keskeisimpänä arktisten asioiden hallitustenvälisenä foorumina ja alueen sääntöpohjaista hallintaa edistävänä instituutiona.

Arktinen neuvosto on ainoa kaikkien arktisten maiden hallitustenvälinen yhteistyörakenne. Suomi pitää tärkeänä, että arktisen alueen tulevaisuutta koskevia kysymyksiä käsitellään Arktisen neuvoston puitteissa, arktisten valtioiden ja alkuperäiskansojen järjestöjen kesken. Pysyvien rinnakkaisten foorumien luominen arktisen agendan käsittelyyn vaarantaisi arktisten valtioiden omistajuuden alueen hallinnassa.

Suomen tavoitteena on säilyttää Arktisen neuvoston toimintakyky ja ensisijaisuus alueen hallintaan ja sen kestävässä kehityksessä vaikuttavassa päätöksenteossa. Suomi osallistuu Arktisen neuvoston työhön yhteisesti sovitussa formaateissa sekä koordinoi neuvoston toimintaan liittyviä linjauksiaan tiiviissä yhteistyössä muiden Pohjoismaiden sekä Kanadan ja Yhdysvaltain kanssa. Suomi vaikuttaa sellaisten ratkaisujen syntymiseen, jotka varmistavat neuvoston aseman ja operatiivisen toimintakyvyn.

Arktisen neuvoston työ- ja asiantuntijaryhmien työ vahvistaa monenkeskisyttä tilanteessa, jossa poliittinen ja diplomaattisen tason yhteistyö on rajoitettua. Suomi kannustaa Arktisen neuvoston työryhmiä ja Arktista neuvostoa lähellä toimivia rakenteita jatkamaan laajan turvallisuuden, ympäristöturvallisuuden, ilmastonmuutos- ja luonnonsuojelutyön, tutkimuksen, kriisivalmiuden ja varautumisen yhteistyötä, yhdessä sovittujen menettelytapojen mukaisesti. Työryhmissä tehtävä työ kattaa alkuperäiskansojen ja muun arktisen alueen väestön oikeuksien ja luonnon suojelemisen.

5. Suomi vahvistaa arktisen turvallisuuden kansallista yhteistyötä ja koordinaatiota.

Arktinen yhteistyö kattaa useita hallinnonaloja. Ulkoministeriö vahvistaa arktisen turvallisuuden yhteistyötä keskeisten kansallisten toimijoiden kanssa tilannekuvan ylläpitämiseksi sekä kehittää arktisen politiikan johtamista ulkoministeriössä. Ulkoministeriö koordinoi ja vahvistaa arktisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen agendan toimeenpanoa osana laajempaa ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimintaansa.

6. Suomi vahvistaa yhteistyötä hybridiuhkien torjumiseksi.

Suomi pyrkii tunnistamaan ja analysoimaan hybridi-vaikuttamista ja -toimintaa arktisella alueella sekä vaikuttamaan niiden torjumiseksi osana Natoa ja Euroopan unionia. Merenalaisen infrastruktuurin vahingoittaminen, väärän tiedon levittäminen sosiaalisessa mediassa sekä pyrkimys maa-alueiden hankkimiseen kriittisten kohteiden läheltä ovat myös arktisella alueella todistettuja ilmiöitä.

7. Suomi hyödyntää arktista osaamistaan ja näkemyksiään johdonmukaisesti ja laajasti.

Arktinen osaaminen on Suomen vahvuus, joka lisää kiinnostavuuttamme liittolaisten ja kumppanien silmissä. Tätä on tärkeä kehittää ja hyödyntää monenvälisesti, niin EU:ssa kuin Natossa, sekä kahdenvälisissä yhteyksissä. Se koskee tutkimusyhteistyötä, teknologisia ratkaisuja ja arktisissa olosuhteissa toimimista.

Ulkoministeriö ohjaa Team Finland -ulkomaantoimintoja entistä vahvemmin Suomen arktisen osaamisen kaupalliseen tarjoamiseen ja investointien houkutteluun. Tämä koskee teollisuuden ja muun elinkeinoelämän kylmän ilmanalan osaamisen markkinointia, kumppanuuksien luomista sekä tutkimusta ja teollista yhteistyötä.

8. Suomi jatkaa jäänmurtajayhteistyön edistämistä.

Suomen, Yhdysvaltain ja Kanadan kolmenvälisellä ICE Pact -yhteistyöllä Suomi pysyy konkreettisella tavalla tuomaan arktista osaamistaan kaupalliseen ja puolustukselliseen käyttöön. Samalla vahvistetaan koko liittokunnan jäänmurtajakapasiteettia ja kykyä toimia arktisella alueella. Suomi vahvistaa ICE Pact -yhteistyötä kansallisesti ulkoministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön sekä muiden kumppanien kanssa tavoitteenaan suomalaisen teknologisen ja teollisen tietotaidon kaupallinen hyödyntäminen liittolaismaiden kanssa sekä arktisen alueen vakaa kehitys.

Suomi tiivistää edelleen yhteistyötä Yhdysvaltojen, Kanadan ja muiden kumppaneiden kanssa. Suomi hyödyntää Suomen ja Yhdysvaltojen välisen yhteisymmärryspöytäkirjan tuomat mahdollisuudet täysimääräisesti. Pöytäkirja mahdollistaa läheisen ja pitkäjänteisen yhteistyön meriteollisuuden toimijoiden välillä.

**Ulkoministeriön
julkaisuja**

2025:7

ISSN PDF 2737-0844
ISBN PDF 978-952-281-386-2